

Papežova katecheze o obžerství

Cyklus katechezí o ctnostech a neřestech se tento týden zaměřil na vztah k jídlu, které se může stát zdrojem problémů, pokud nežijeme ctnost umírněnosti a propadneme obžerství.

10.01.2024

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Na této cestě katechezí o neřestech a ctnostech se dnes zastavíme u neřesti obžerství.

Co nám o ní říká evangelium?

Podívejme se na Ježíše. Jeho první zázrak, na svatební hostině v Káně, odhaluje jeho sympatie k lidským radostem: stará se, aby hostina dobře dopadla, a dává nevěstě a ženichovi velké množství dobrého vína. Po celou dobu svého působení se Ježíš jeví jako prorok zcela odlišný od Křtitele: jestliže Jana si pamatujeme pro jeho askezi - jedl, co nacházel na poušti -, Ježíš je naopak Mesiáš, kterého často vídáme u stolu. Jeho chování vyvolávalo u některých pohoršení, protože nejenže je vstřícný k hříšníkům, ale dokonce s nimi jí; a toto gesto dokazovalo jeho touhu po společenství a blízkosti se všemi. Je tu však i něco dalšího.

Ježíšův postoj k židovským předpisům nám sice prozrazuje jeho plnou podřízenost Zákonu, přesto však projevuje soucit se svými učedníky: když jsou přistiženi při činu, že z hladu natrhali několik klasů, ospravedlňuje je a připomíná,

že král David a jeho druhové, když byli v nouzi, také přestoupili předpis a vzali posvátné chleby (srov. Mk 2,23-26). A Ježíš krásným podobenstvím potvrzuje novou zásadu: svatebčané se nemohou postit, když je ženich s nimi; budou se postit, až jim bude ženich odňat. Nyní je všechno vztaženo k Ježíšovi. Když je uprostřed nás, nemůžeme truchlit; ale v hodině jeho umučení pak ano, postíme se (srov. Mk 2,18-20). Ježíš chce, abychom se v jeho společnosti radovali - je jako ženich církve; ale chce také, abychom měli podíl na jeho utrpení, které je také utrpením maličkých a chudých. Ježíš je univerzální.

Další důležitý aspekt. Ježíš upouští od rozlišování čistých a nečistých pokrmů, které rozlišoval židovský zákon. A Ježíš na tomto základě jasně říká, že to, co dělá z jídla něco dobrého nebo řekněme špatného, není jídlo samotné, ale vztah, který k

němu máme. A vidíme to, když má člověk vztah, neuspořádaný vztah k jídlu, podíváme se, jak jí, jak jí ve spěchu, jak s nutkáním se nasytit - a nikdy se nenasytí - nemá dobrý vztah k jídlu, je otrokem jídla. A Ježíš oceňuje jídlo, také jídlo ve společnosti, při společenských stolováních, kde by tento kladný vztah, který Ježíš navázal ve vztahu k jídlu, měl být znovu objeven a oceněn, zejména ve společnostech takzvaného blahobytu, kde se projevuje tolik nerovnováhy a tolik patologií. Člověk jí příliš mnoho nebo příliš málo. Lidé často jedí o samotě. Šíří se poruchy příjmu potravy: anorexie, bulimie, obezita... A medicína a psychologie se snaží řešit špatný vztah k jídlu. Špatný vztah k jídlu vyvolává všechny tyto nemoci.

Jsou to nemoci, často velmi bolestivé, které většinou souvisejí s útrapami psychiky a duše. Existuje souvislost mezi psychickou nerovnováhou a

způsobem, jakým člověk přijímá potravu. Jak učil Ježíš, špatné není samotné jídlo, ale vztah, který k němu máme. Jídlo je projevem něčeho vnitřního: sklonu k rovnováze nebo nestřídmosti; schopnosti děkovat nebo arogantního nároku na soběstačnost; empatie těch, kteří se umí podělit o jídlo s potřebnými, nebo sobectví těch, kteří si vše hromadí pro sebe. Tato otázka je tak důležitá: Řekni mi, jak jíš, a já ti řeknu, jakou máš duši. Ve způsobu, jakým jíme, odhalujeme své nitro, své zvyky, své psychické postoje.

Starověcí Otcové nazývali neřest obžerství jménem „gastrimargie“, což lze přeložit jako „břišní šílenství“. Obžerství je „břišní šílenství“. Existuje také přísloví, že musíme jíst, abychom žili, a ne žít, abychom jedli, což by bylo „břišní šílenství“. Je to neřest, která je naroubována na

jednu z našich životních potřeb, jako je jídlo. Dávejme si na to pozor.

Čteme-li to ze sociálního hlediska, je obžerství možná nejnebezpečnější neřestí, která zabíjí planetu. Protože hřích těch, kdo si dají kousek dortu, při vší úctě nezpůsobí velkou škodu, ale nenasytlost, s jakou se posledních několik století pouštíme do vykořisťování planety, ohrožuje budoucnost všech. Vrhli jsme se na všechno, abychom se stali pány všeho, zatímco všechno bylo svěřeno do naší péče, nikoliv k našemu vykořisťování. Zde je tedy velký hřích, hněv břicha: zřekli jsme se jména lidé, abychom přijali jiné, totiž „spotřebitelé“. A právě tak dnes ve společenském životě mluvíme: jsme spotřebitelé. Ani jsme si neuvědomili, že nás tak někdo začal nazývat. Byli jsme stvořeni jako „eucharističtí“ muži a ženy, schopní děkovat, rozvážní v užívání země, a místo toho hrozí nebezpečí, že se

měníme v dravce, a nyní si
uvědomujeme, že tato forma
„obžerství“ způsobila světu mnoho
škody. Prosme Hospodina, aby nám
pomáhal na cestě střizlivosti, aby
různé formy obžerství neovládly náš
život. Děkuji.

RadioVaticana.cz / Rome
Reports

Libreria Editrice Vaticana /
Rome Reports

pdf | dokument generován automaticky
z [https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/
papezova-katecheze-o-obzerstvi/](https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/papezova-katecheze-o-obzerstvi/)
(05.08.2025)